

შპონხ ახონწოთჷო რსაპოთჷო
განათლებოლო, კულტოროსა და სპორტო სარწოთო
MINISTRY OF EDUCATION, CULTURE AND SPORT
OF AJARA AUTONOMOUS REPUBLIC

ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
ფიტოპათოლოგიისა და ბიომრავალფეროვნების ინსტიტუტი
Batumi Shota Rustaveli State University
Institute of Phytopathology and Biodiversity

საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია
„ბიომრავალფეროვნების ცალკეული კომპონენტის
შესწავლა, დაცვა, შენარჩუნება, გონივრული გამოყენება“

International Scientific Conference
„ Study, protection, preservation, wise use of a separate
component of biodiversity".

პროგრამა/PROGRAMME

ოქტომბერი 7-8 October

ბათუმი - ქობულეთი 2024 Batumi – Kobuleti

საორგანიზაციო კომიტეტი	ORGANIZING COMMITTEE
მერაბ ხალვაში	Merab Khalvashi
ანზორ ბერიძე	Anzor Beridze
გურამ მემარნე	Guram Memarne
მერაბ დიასამიძე	Merab Diasamidze
თამარ სირაძე	Tamar Siradze
მარიამ მეტრეველი	Mariam Metreveli
ზოია სიხარულიძე	Zoia Sikharulidze
გალინა მეფარიშვილი	Galina Mepharishvili
ავთანდილ მესხიძე	Avtandil Meskhidze
იზოლდა მაჭუტაძე	Izolda Matchutadze
ნელი ხალვაში	Neli Khalvashi
ირაკლი მიქელაძე	Irakli Mikeladze
რუსუდან ხუხუნაიშვილი	Rusudan Khukhunaishvili
თამარ მაჭუტაძე	Tamar Matchutadze
გუგული დუმბაძე	Guguli Dumbadze
ზვიად ბერაძე	Zviad Beradze

სამეცნიერო კომიტეტი	SCIENTIFIC COMMITTEE
გურამ ალექსიძე	Guram Aleksidze
ალიოშა ბაკურიძე	Aliosha Bakuridze
ლევან უჯმაჯურიძე	Levan Ujmajuridze
ვანო პაპუნძე	Vano Papunidze
ირინა დანელია	Irina Danelia
თინათინ ბარბლიშვილი	Tinatin Barblishvili
დავით ხარაზიშვილი	David Kharazishvili
ლამზირი გორგილაძე	Lamziri Gorgiladze
მაკა მურადაშვილი	Maka Muradashvili
დალი ბერაშვილი	Dali Berashvili
ჯანლუიჯი ფრანჩი - იტალია	Gianluigi Franci - Italy

დავით ბარათაშვილი	David Baratashvili
ფერიდე ჩაიძე	Feride Tchaidze
თემელ გოქთურქი - თურქეთი	Temel Göktürk - Turkey
ეთერ ჯაყელი	Eter Jakeli
ოზგურ ემინაგაოღლუ - თურქეთი	Özgür Eminagaoglu - Turkey
რეზო გორაძე	Rezo Goradze
გია ბოლქვაძე	Gia Bolkvadze
დომინიკ ვრობელი	Dominik Wrobel - Poland
ჯულიეტა ჯაყელი	Julieta jakeli
მზიური გაბაიძე	Mziuri Gabaidze
სოსო მეფარიშვილი	Soso Mepharisvili
ქეთინო ნაცარიშვილი	Ketino Natsarishvili

კონფერენციის სამდივნო	CONFERENCE SECRETARIAT
ნანა ჯაბნიძე	Nana Djabnidze
დალი ქამადაძე	Dali Kamadadze
რუსუდან დუმბაძე	Rusudan Dumbadze
ლიანა კოიავა	Liana Koiava
დალი ბერიძე	Dali Beridze
მარინე კენჭიშვილი	Marine Kenchishvili
ნინო კედელიძე	Nino Kedelidze
რამაზ ჭაღალიძე	Ramaz Tchagalidze
ნანი აფციაური	Nani Aptsiauri
ცისანა ცეცხლაძე	Tsisana Tsetskhladze
ქეთინო სიხარულიძე	Ketino Sikharulidze
ქეთევან მემარნე	Ketevan Memarne
ნათია ტეტემაძე	Natia Tetemadze

7-8 ოქტომბერი, 2024

7 ოქტომბერი -- ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტი (ბსუ), შენობა I, აუდიტორია № 55.

მისამართი: ქ. ბათუმი, რუსთაველის/ნინოშვილის ქ. 32/35.

8 ოქტომბერი – ბსუ-ს ფიტოპათოლოგიისა და ბიომრავალფეროვნების ინსტიტუტი.

მისამართი: ქ.ქობულეთი, ჰაიდარ აბაშიძის ქ. 26

დღის წესრიგი

ორშაბათი, 7 ოქტომბერი

9:00 – 10:00	რეგისტრაცია
10:00 – 11:00 აუდიტ. 55.	კონფერენციის გახსნა და მისალმებები.
11:00 – 11:20	ყავის შესვენება
I პლენარული სესია	მოდერატორი: მარიამ მეტრეველი
11:20 - 11:40	ზოია სიხარულიძე ფიტოპათოლოგიისა და ბიომრავალფეროვნების ინსტიტუტის ფიტოპათოლოგიური კვლევები ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ფიტოპათოლოგიისა და ბიომრავალფეროვნების ინსტიტუტი, ქობულეთი, საქართველო.
11:40 – 12:00	გიორგი კვესიტაძე ახალი ბაქტერიოფაგის აღმოჩენა და ახალი გვარი Dibbivirus ვირუსების ტაქსონომიაში თ.სადუნიშვილი, დ.ღაღანიძე, გ.კვესიტაძე, ა.კროპინსკი სერგი დურმიშიძის ბიოქიმიისა და ბიოტექნოლოგიის ინსტიტუტი, საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი, თბილისი, საქართველო; გელფის უნივერსიტეტი, კანადა.
12:00 – 12:20	ალიოშა ბაკურიძე მცენარე, როგორც ბიოფუნქციური დანიშნულების პროდუქციის მიღების წყარო ა.ბაკურიძე, მ. მეტრეველი, მ. ჯოხაძე, დ. ბერაშვილი, ლ. ბაკურიძე თბილისის სახელმწიფო სამედიცინო უნივერსიტეტი, თბილისი, საქართველო; ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ფიტოპათოლოგიისა და ბიომრავალფეროვნების ინსტიტუტი, ქობულეთი, საქართველო.
12:20 – 12:40	Gianluigi Franci ბუნებრივი წარმოშობის პროდუქტების ანტიმიკრობული აქტივობა: ახალი ბიოაქტიური ნაერთების გამოკვლევა (ZOOM) სალერნოს უნივერსიტეტი, იტალია.
12:40 – 13:00	მარინა თედიაშვილი ბაქტერიოფაგების როლი ჯანმრთელობის კონცეფციასთან მიმართებაში გ.ელიავას სახელობის ბაქტერიოფაგების, მიკრობიოლოგიისა და ვირუსოლოგიის ინსტიტუტი, თბილისი, საქართველო.

13:00-13:20	<p>იზოლდა მაჭუტაძე</p> <p>თანამშრომლობა და ცნობიერების ამაღლება დაბინძურებისაგან თავისუფალი და ეკოლოგიურად მდგრადი შავი ზღვისათვის</p> <p>ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ფიტოპათოლოგიისა და ბიომრავალფეროვნების ინსტიტუტი, ქობულეთი, საქართველო.</p>
13:20-13:40	<p>Kadir Seyhan</p> <p>გამოწვევებისა და შესაძლებლობების შეფასება შავ ზღვაში: მეორე მრავალმხრივი ფორუმის შედეგები.</p> <p>Ömerhan Dürrani, Şebnem Atasaral, Koray Özşeker, Kadir Seyhan</p> <p>კარადენიზის ტექნიკური უნივერსიტეტი. ტრაპიზონი, თურქეთი.</p>
13:40-14:00	<p>Keziban Yazici</p> <p>მანდარინ საცუმას სელექციური გაშენება რიზეს პროვინციაში, გენოფონდის შექმნა და ახალი ჯიშების გამოყვანა.</p> <p>Keziban YAZICI, Burcu GÖKSU, Mustafa AKBULUT, Nalan BAKOĞLU</p> <p>რეჯეფ თაიფ ერდოღანის უნივერსიტეტი. რიზე, თურქეთი.</p>
14:00 – 15:00	სადილი
II პლენარული სესია, აუდიტორია 55	მოდერატორი: გუგული დუმბაძე
15:00-15:20	<p>Cem Mutlu TURKSEVEN</p> <p>ზუნებამ არ იცის საზღვრები: საერთო გამოწვევები, საერთო გადაწყვეტილებები</p> <p>Cem Mutlu TURKSEVEN, Ali BILEN, Guguli DUMBADZE</p> <p>გირესუნის გუბერნია, ევროკავშირისა და საგარეო ურთიერთობების ოფისი, გირესუნი, თურქეთი.</p> <p>ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ბათუმი, საქართველო.</p>
15:20-15:40	<p>Dominik WROBEL</p> <p>სამხრეთ-აღმოსავლეთი პოლონეთის მნიშვნელოვანი წყალჭარბი ტერიტორიების მართვის პრობლემები ცალკეული ტორფნარის ნაკრძალის მაგალითზე</p> <p>კროსნოს გამოყენებით მეცნიერებათა სახელმწიფო უნივერსიტეტი. კროსნო, პოლონეთი.</p>
15:40-16:00	<p>Bülent TURGUT</p> <p>თურქეთის კლიმატის ცვლილების პროგნოზირებადი მოდელირება და სივრცითი შეფასება მანქანათმცოდნეობის სწავლების გზით.</p> <p>კარადენიზის ტექნიკური უნივერსიტეტი. ტრაპიზონი, თურქეთი.</p>
16:00-16:20	<p>Temel GOKTURK</p> <p><i>Halyomorpha Halys</i>-ის ამჟამინდელი მდგომარეობა თურქეთში</p> <p>ართვინის ჭოროხის უნივერსიტეტი. ართვინი, თურქეთი.</p>
16:20-16:40	<p>ცოტნე სამადაშვილი</p> <p>ქართული ხორბლის ენდემური სახეობების როლი ხორბლის ბიომრავალფეროვნებაში</p> <p>სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრი. თბილისი, საქართველო.</p>
17:00-17:20	<p>Özgür EMİNAĞAOĞLU</p> <p>მნიშვნელოვანი ნაბიჯი რეგიონული განვითარებისთვის: ართვინში არომატული მცენარეების გადამუშავებისა და შენახვის საწარმოს</p>

	<p>შექმნის პროექტი Özgür EMİNAĞAOĞLU, Zehra EMINAGAOGLU, Seval SALIOGLU ალი ნიჰათ გოქიტიის ბოტანიკური ბაღის აპლიკაციისა და კვლევის ცენტრი, ართვინის ჭოროხის უნივერსიტეტი. ართვინი, თურქეთი.</p>
17:20-17:40	<p>ანდიაშვილი გიორგი ურბანული გამწვანების მდგრადი მართვა - იმპულსური ტომოგრაფიის გამოყენება მერქნიან მცენარეთა მდგომარეობის შესაფასებლად საქართველოს ეროვნული ბოტანიკური ბაღი. თბილისი, საქართველო. საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი. თბილისი, საქართველო.</p>
17:40-18:00	<p>ფერიდე ჩაიძე სამკურნალო ინტროდუცირებული მერქნიანი მცენარეების მრავალფეროვნება ბათუმის ბოტანიკურ ბაღში. ბათუმის ბოტანიკური ბაღი. ბათუმი, საქართველო. ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ფიტოპათოლოგიისა და ბიომრავალფეროვნების ინსტიტუტი. ქობულეთი, საქართველო.</p>
18:00-18:30	<p>პოსტერული მოხსენებების განხილვა</p>
19:30	<p>საზეიმო ვახშამი</p>

<p>სესია II აუდიტ. 32</p>	<p>მოდერატორი იზოლდა მაჭუტაძე BSB00559 CARE SEA დაბინძურებისგან თავისუფალი და ეკოლოგიურად მდგრადი შავი ზღვისთვის თანამშრომლობა და ცნობიერების ამაღლება</p>
15:00-15:20	<p>იზოლდა მაჭუტაძე ჭოროხის დელტის ზურმუხტის ქსელის მტკნარწყლიანი ტბორები და პლასტიკით დაბინძურება</p>
15:20-15:40	<p>Prof. Victoria TROFIMOV ევროპული პოლიტიკისა და ეკონომიკური სწავლების უნივერსიტეტი - 27 წელი მდგრადი განვითარებისაკენ</p>
15:40-16:00	<p>Prof. Kadir SEYHAN კარადენიზის ტექნიკური უნივერსიტეტი - ნიმუშების აღების სტრატეგია მდ. ჭოროხის ხეობაში</p>
16:00-16:20	<p>Prof. Antigoni Zafeirakou ცნობიერების ამაღლება და თანამშრომლობა ეკოლოგიურად მდგრადი შავი ზღვისათვის</p>
16:20-16:40	<p>Prof. Cristina Despina ტულცეას დუნაის დელტის სამეცნიერო კვლევებისა და განვითარების ინსტიტუტი- 1970-2024</p>

I სესია	მოდერატორი: ნელი ხალვაში
10:00 – 10:20	<p>Sevim İNANÇ ÖZKAN ტყის მავნებლებთან ბრძოლის მიზნით გამოყოფილი ეკონომიკური რესურსები Sevim İNANÇ ÖZKAN, Mehmet ÖZKAN სატყეო ინჟინერიის დეპარტამენტი, სატყეო ფაკულტეტი, ართვინის ჭოროხის უნივერსიტეტი, ართვინი, თურქეთი.</p>
10:20-10:40	<p>მაია ვანიძე დასავლეთ საქართველოს რეგიონულ ქრომატოგრაფიულ ცენტრში მიმდინარე კვლევების შესახებ მაია ვანიძე, რ. დავითაძე, ი. ჯაფარიძე, ა. კალანდია ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტის(ბსუ) საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა და ჯანდაცვის ფაკულტეტი; ბსუ, დასავლეთ საქართველოს რეგიონული ქრომატოგრაფიის ცენტრი, ბათუმი, საქართველო.</p>
10:40-11:00	<p>Aysun AKAR თხილის წარმოების პრობლემები და გადაწყვეტის გზები მსოფლიოსა და თურქეთში Aysun AKAR, Meryem Nur SENE თხილის კვლევითი ინსტიტუტი. გირესუნი, თურქეთი</p>
11:00-11:20	<p>მაგდა დავითაშვილი CAR-T უჯრედების იმუნოთერაპიაში გამოყენების თავისებურებების ზოგიერთი საკითხის სამეცნიერო განხილვა ნოდარ სულაშვილი, მაგდა დავითაშვილი, ნანა გორგასლიძე, ლუიზა გაბუნია, მარგარიტა ბეგლარიანი, ნატო ალავეძე იაკობ გოგებაშვილის სახელობის თელავის სახელმწიფო უნივერსიტეტი. თელავი, საქართველო.</p>
11:20-11:40	<p>Hayal AKYILDIRIM BEĞEN თურქეთის ართვინის პროვინციის ზოგიერთი სამკურნალო-არომატული მცენარის გენეტიკური იდენტიფიკაცია ართვინის ჭოროხის უნივერსიტეტი. ართვინი, თურქეთი.</p>
11:40-12:00	<p>ზურაბ ბუკია ციტრუსოვანთა (Citrus) ბიომრავალფეროვნება და ჯიშთშექმნა - კონსერვაციის ზოგიერთი საკითხი თსსუ - ვლადიმერ ბახუტაშვილის სახელობის სამედიცინო ბიოტექნოლოგიის ინსტიტუტი. თბილისი, საქართველო.</p>
12:00-12:20	ყავის შესვენება
12:20-12:40	<p>Van der Wolf სათესლე კარტოფილის შავფეხათი პირველადი დასნებოვნების გამომწვევი Pectobacteriaceae-ს გავრცელების გზები Van der Wolf, J.M., Krijger, M., Mendes O. & Poleij, L. ვაგენინგენის უნივერსიტეტი & კვლევა. ვაგენინგენი, ნიდერლანდები.</p>
12:40-13:00	<p>მზია ბერუაშვილი ბიომრავალფეროვნებისა და დამხმარე მცენარეების ალელოპათიური შესაძლებლობების გამოყენება პომიდვრის ბიოწარმოებაში. მ. ბერუაშვილი, გ. წერეთელი, მ. კერესელიძე, მზ. სარალიძე, გ. წილოსანი.</p>

	სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო კვლევითი ცენტრი. თბილისი, საქართველო.
13:20-13:40	Ömerhan Dürrani მორფოლოგიური მარკერების ეფექტურობის შეფასება თევზის მარაგების გარჩევის (ანალიზის) დროს საზღვაო ბიზნესის ადმინისტრირების დეპარტამენტი, საზღვაო მეცნიერების ფაკულტეტი, კარადენიზის ტექნიკური უნივერსიტეტი. ტრაპიზონი, თურქეთი.
13:40-14:00	გუგული დუმბაძე ბიოსტიმულატორები ციტრუსის კულტივაციაში აჭარაში: სოფლის მეურნეობის გამოწვევების მოგვარება მდგრადი განვითარებისთვის ლაშა მიქელაძე, გუგული დუმბაძე, ვახტანგ ქობალია, როზა ლორთქიფანიძე, ნუნუ ჩაჩხიანი-ანასაშვილი აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ქუთაისი, საქართველო. ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ბათუმი, საქართველო.
14:00-14:20	სადილი
14:20-15:00	ბიომრავალფეროვნების ინსტიტუტის ლაბორატორიებისა და მცენარეთა კოლექციების გაცნობა
15:00-15:15	სერტიფიკატების გადაცემა
15:20 – 18:00	საველე გასვლა ისპანი 2 - იუნესკოს მსოფლიო ბუნებრივი მემკვიდრეობის უბანზე/ექსკურსია ბათუმის ბოტანიკურ ბაღში

პოსტერული პრეზენტაციები

მ.წეროძე, გ.ჯავახიშვილი, ნ.მესხი

დეკორატიულ ბალახოვან მცენარეთა მავნებლები

შვეიცარული აგრარული სკოლა „კავკასია“, თბილისი, საქართველო.

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი, თბილისი, საქართველო.

სსიპ სურსათის ეროვნული სააგენტო, თბილისი, საქართველო.

ს.გოქაძე, ლ.მსხილაძე, ა.ბოჯაძე, ლ. ზარდიაშვილი, თ.კორკოტაძე

საქართველოში ინტროდუცირებული *Cedrus deodara* (Roxb.ex D.DON) -ს წიწვების ფენოლოური ნაერთების შეფასება

თბილისის სახელმწიფო სამედიცინო უნივერსიტეტი, თბილისი, საქართველო.

მ.ტატანაშვილი, მ.ჯოხაძე, კ.სივსივაძე, თ.მურთაზაშვილი, ფ.თუმურაშვილი

ვაზის ქართული ჯიშების ყლორტებში ფენოლოური ნაერთებისა და ანტიოქსიდანტური პოტენციალის შეფასება

თბილისის სახელმწიფო სამედიცინო უნივერსიტეტი, თბილისი, საქართველო.

ქ. ნათობიძე, მ.გოდერძიშვილი, ი.წურწუმია, გ.მიქაია, ა.ბაკურიძე

ზოგიერთი მცენარეული მეორადი მეტაბოლიტის კვლევა ანტიფუნგიციდურ აქტივობაზე

თბილისის სახელმწიფო სამედიცინო უნივერსიტეტი.

გ.ელიავას სახელობის ბაქტერიოფაგიის, მიკრობიოლოგიისა და ვირუსოლოგიის ინსტიტუტი.

თ.ქოქაშვილი, მ.მეფარიშვილი, თ.ელიაშვილი, ნ.ლაშვი, გ.ცერცვაძე, მ.მურადაშვილი, გ.მეფარიშვილი, მ.თედიაშვილი

***Pectobacterium* და *Ralstonia* გვარის ფიტოპათოგენური ბაქტერიების სპეციფიკური ბაქტერიოფაგები: დახასიათება და ანტიბაქტერიული პოტენციალი in vitro -ში**

გ.ელიავას სახელობის ბაქტერიოფაგის, მიკრობიოლოგიისა და ვირუსოლოგიის ინსტიტუტი. თბილისი, საქართველო; ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ფიტოპათოლოგიისა და ბიომრავალფეროვნების ინსტიტუტი. ქობულეთი, საქართველო.

ნ.ამაშუკელი, დ.ლაღანიძე, ფ.რეცონიკო, შ.ხარაძე, თ.სადუნიშვილი
თესლოვანი ხილის ბაქტერიული სიდამწვრე საქართველოში და მისი გამომწვევი პათოგენის *Erwinia amylovora* CRISPR გენოტიპები

სერგი დურმიშიძის ბიოქიმიისა და ბიოტექნოლოგიის ინსტიტუტი, საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი. თბილისი, საქართველო; ბუნებრივი რესურსების მეცნიერებათა ინსტიტუტი, ციურხის გამოყენებითი მეცნიერებათა უნივერსიტეტი. ციურხი, შვეიცარია.

ნ. ოშიაძე, ი.ჩოკორაია, მ.აბუთიძე, ვ.კობრიძე, გ.კვეციტაძე
ჩაისა და ვაზის მცენარეებზე დაფუძნებული ბუნებრივი საკვები საღებავები და მათი გამოყენების პერსპექტივები

სერგი დურმიშიძის ბიოქიმიისა და ბიოტექნოლოგიის ინსტიტუტი, საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი. თბილისი, საქართველო.

რ.დუმბაძე, გ.მეფარიშვილი, ლ.გორგილაძე, ნ.ჯაბნიძე, ლ.ქოიავა, მ.მურადაშვილი
ძალყურძენასებრთა ოჯახის კულტურებზე *Aternaria spp.* გავრცელება და ინტენსივობა.

ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ფიტოპათოლოგიისა და ბიომრავალფეროვნების ინსტიტუტი. ქობულეთი, საქართველო.

ლარისა თირქია, თამარ ზარანდია
ზუგდიდის ბოტანიკურ ბაღში გავრცელებულ ზოგიერთ მერქიან მცენარეთა მავნებელ-დაავადებებთან ბრძოლის ღონისძიებები.

ზუგდიდის ბოტანიკური ბაღი. ზუგდიდი, საქართველო.

ნ.ხარაბაძე, ქ.თავართქილაძე, გ.ანდიაშვილი, ჯ.ნაკაშიძე
კლიმატის ცვლილება და მისი უარყოფითი გავლენა მავნე მწერების რეზისტენტობაზე

საქართველოს ეროვნული ბოტანიკური ბაღი. თბილისი, საქართველო.

ელზა მაკარაძე, გალინა მეფარიშვილი, ნათელა ვარშანიძე
ყოჩივარდას ბიოეკოლოგიური თავისებურებები

ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტი (ბსუ), ბსუ-ს ფიტოპათოლოგიისა და ბიომრავალფეროვნების ინსტიტუტი. ბათუმი, ქობულეთი, საქართველო.

ლაშა ბობოხიძე
ველურად მოზარდი ზოგიერთი საკვები მცენარის მიკროსკოპული კვლევა
ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტი. ბათუმი, საქართველო.